UTRECHT.

4.

Bibliothek des k. k. techn. Hochschule Graz

SLUIZEN.

	Wijdte in den dag. Meter.	Diepte slagbalk onder A.P. Meter.	Schutlengte. Meter.
A. *Schutsluis, genaamd de Weerdsluis met 2 openingen en eene schutkolk*	»	»	100.85
eene opening gesloten door 2 paar puntdeuren . . .	8.10	2.20	
idem door 1 paar puntdeuren en een waniijzerdeur.	3.25	2.15	
Deze sluis geeft gemeenschap tusschen den boezem van den Vaartschen Rijn en de Vecht.			
B. *Schutsluis aan den Stadsdam met 2 paar deuren, gemeenschap gevende tusschen den boezem van den Vaartschen Rijn en den boezem van den Heycop*	3.15	1.60	20.00
C. *Schutsluis aan den Heldam met 2 paar deuren, gemeenschap gevende tusschen den boezem van den Heycop en de Bijleveld (Amstellands boezem)*	3.95	1.90	20.80
D. *Schutsluis, genaamd de Haanwijkersluis, met 4 paar deuren naar weerskanten keerende. Die sluis geeft gemeenschap tusschen de Bijleveld (Amstellandsboezem) en den boezem van Woerden*	3.20	1.95	17.60
E. *Schutsluis te Montfoort met 2 paar deuren, gemeenschap gevende tusschen den gekanaliseerden IJssel en den boezem van Woerden*	4.55	1.45	23.50
F. *Schutsluis met 2 paar deuren, gemeenschap gevende tusschen de twee laagste panden van de Biltsche vaart*	3.20	0.20	21.50

De slagraderen der beide fabrieken bij Utrecht die door het verval tusschen het stadswater en de Vecht gedreven worden hebben de volgende afmetingen:
G. *slagrad Westerstroompje* 8.84 *meter diameter,* 2.15 *breed,* — 4.20 *diep;*
H. » *Oosterstroompje* 7.60 » » 1.98 » — 1.15 »

DE KEULSCHE VAART.

Deze vaart, de verbinding te water van Amsterdam met de rivier de Lek, volgt, van Amsterdam uitgaande, den Amstel tot aan den Omval, vervolgens de ringsloot van de Diemermeer en de Weespertrekvaart tot aan de schutsluis te Weesp; voorts de Vecht, waarin twee afsnijdingen de Nieuwe Vecht of Recvaart en de afsnijding bij het huis De Nes, tot aan de Weerdsluis te Utrecht; en eindelijk de Vaartsche Rijn tot Vreeswijk.

Lengte van de Amstelsluizen te Amsterdam tot Weesp. . . .	13445	*meter;*
van daar tot de Weerdsluis te Utrecht	33200	» ,
en van Utrecht tot de sluis te Vreeswijk.	11580	» ,
te zamen	58225	*meter.*

De vaart tusschen Amsterdam en Utrecht wordt gehouden op een diepte van — 2.60, *en de Vaartsche Rijn tusschen Utrecht en Vreeswijk op eene diepte van* — 1.76.

POLDERS, ENZ.

Polders of Waterschappen. (*In Utrecht dragen de polders den naam van waterschappen.*)

Op de kaart is de waterstaatkundige toestand geteekend. De administratieve indeeling is boven de kaart omschreven.

Grootwaterschap van Woerden.

Zie voor de polders, die tot het Grootwaterschap behooren, de opgaven boven de kaart.

Het Grootwaterschap heeft ten zijnen laste het onderhoud van de Woerdersluis te Spaarndam, van de sluis te Goejanverwelle, de inlaatsluis in den IJsseldijk voor de Enkele Wiericke, de Haanwijkersluis, de sluis te Oudewater, die te Bodegraven, de bruggen over de Dubbele en Enkele Wiericke, de Groevenbrug en de brug te Bodegraven over den Rijn.

Het bestuur van het Grootwaterschap heeft buitendien toezicht op alle werken behoorende tot den algemeenen waterstaat van Woerden, zoo als alle waterkeerende of wateraffeidende werken, waarbij sommige onderdeelen van het Grootwaterschap gemeen belang hebben.

Het heeft toezicht op de verveeningen en ontgrondingen, voor zoover dit onderwerp niet bij Prov. reglement is geregeld en eenigermate op de huishoudelijke belangen van elken in het Grootwaterschap gelegen polder of waterschap.

Het Grootwaterschap is opgerigt in 1322 *bij handvest van Willem, Graaf van Holland en Henegouwen.*

Het tegenwoordige reglement van bestuur is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 20 *Augustus* 1857 (*Staatsblad n°.* 67).

Hoogheemraadschap Amstelland.

Zie voor de polders, die tot Hoogheemraadschap behooren, de opgaven boven de kaart.

Het Hoogheemraadschap heeft geene werken ten zijnen laste. Het bestuur van Amsteland wordt gevoerd krachtens een handvest van Keizer Karel V van 25 *September* 1525.

Waterschap Bijleveld en de Meerndijk.

Zie voor de 3 *polders, die tot dit waterschap behooren en alle binnen Amstelland gelegen zijn, de opgaven boven de kaart.*

Het is belast met het beheer over en de zorg voor alle werken en eigendommen van het waterschap, in het bijzonder de Bijleveld en hare opstallen.

Bovendien heeft het eenigermate toezicht over de huishoudelijke belangen van elken in het waterschap gelegen polder.

Het waterschap is oorspronkelijk opgerigt door Graaf Willem, bij handvest van 1 *October* 1413, *waarbij vergunning werd gegeven tot het uitwateren op den Amstel, waarna bij Schouwbrief van Karel V van* 27 *September* 1525, *dit waterschap onder Amstelland is gebragt. Wanneer de Meerndijk het eerst aan dit waterschap is toegevoegd, is onbekend. Bij resolutie van* 26 *September* 1595 *van de Staten 's Lands van Utrecht, is dit krachtens oude gebruiken vastgesteld.*

Het tegenwoordige reglement van bestuur is bekrachtigd bij Koninklijk besluit van 12 *Januarij* 1867, *n°.* 57.

Waterschap Heycop genaamd de Lange Vliet.

Zie voor de polders, die tot dit waterschap behooren, de opgaven boven de kaart.

Dit waterschap ontleent zijn oorsprong aan een bij open brief van Floris van Wevelichoven in 1385 *aan eenige landen bezuiden den Leydschen Rijn gegeven vergunning tot het graven van een watergang naar de Vecht.*

Met het inwendig beheer der waterschappen, die op de Vliet uitmalen, heeft het bestuur van dit waterschap niets te doen, behalve met dat van die waterschappen bezuiden den Leydschen Rijn, welke door de Heycopper molens bemalen worden; daarop heeft het waterschap eenig toezicht. Verder is het belast met het onderhoud en beheer van de 4 *Heycopper molens, eenige molenvlieten, eenige waterkeeringen van gemeenschappelijk belang, enkele bruggen en de Vliet met hare uitwaterende sluizen, behalve de schutsluis te Breukelen. Ook heeft het toezigt op de met de Vliet gemeen liggende vaarten de Kerkgracht, de Aa en de Stadswetering.*

De voor den boezem vastgestelde maalpeilen gelden voor alle daarop uitslaande waterschappen, onverschillig of zij al dan niet binnen de administratieve grenzen van dit waterschap zijn gelegen.

Het tegenwoordige reglement van bestuur is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 27 *Februarij* 1868, *n°.* 29.

Waterschap Houten.

Het waterschap Houten is ontstaan uit de vereeniging van de administraties:
de binnenlandsche lasten van Houten,
» » » » *Oudewulven,*
» » » » *Schonauwen, en de polderlasten van Houten.*

Het waterschap voert de schouwen over verschillende weteringen, kaden, wegen enz.

Het reglement van bestuur is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19 *September* 1863, *n°.* 64.

Waterschap Rijn en Dijk.

Het waterschap Rijn en Dijk is ontstaan uit de vereeniging van de afzonderlijke besturen van den Rijnsburger, Zandslootschen, Lubberslootschen en Vlowijkschen polder, en van de Erfdijk en Rijngelden of binnenlandsche lasten van Bunnik, Oud k en Werkhoven.

Het waterschap voert de schouwen over verschillende weteringen, kaden, wegen enz.

Het reglement van bestuur is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 19 *September* 1863, *n°.* 64.

Bestuur der Vijf polders onder IJsselstein.

De afzonderlijke waterschappen Broek en Lage Biezen, Neder-Oudland, Hooge Biezen, Over-Oudland en IJsselveld, die onder IJsselstein gelegen, zijn onder één bestuur vereenigd bij reglement vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 *Januarij* 1868, *n°.* 79.

DROOGMAKERIJEN EN VERVEENINGEN.

Tienhovensch-Maarsseveensche droogmakerij. *De concessie tot droogmaking is verleend bij Koninklijk besluit van* 22 *Januarij* 1858, *n°.* 91.

De beringing werd in December 1863 *gesloten en de bemaling aangevangen met een vijzel, gedreven door een stoommachine van* 50 *p. k. De grootste diepte waartoe deze machine het water kon wegmalen was* — 1.73. *In de concessie was voorloopig het peil, waartoe uitgemalen moest worden, bepaald op* — 4. *Nadat de ondernoming door publieke verkooping in October* 1865 *in andere handen was overgegaan, heeft men in* 1866 *en* 1867 *het stoomvermogen vermeerderd met* 4 *locomobielen, te zamen* 85 *p. k. uitmakende en een drijvende stoommachine van* 50 *p. k., alle centrifugaalpompen in beweging brengende.*

De grootste diepte waartoe de plas afgemalen is, werd bereikt in Augustus 1868, *zijnde toen* — 3.40.

Twee locomobielen van 15 *en* 20 *p. k. zijn toen opgeruimd.*

In December was evenwel het water weder tot — 1.50 *gestegen. Het schijnt dat de kwelachtige geaardheid der gronden deze onderneming zeer bemoeilijkt.*

In de volgende waterschappen hebben verveeningen plaats krachtens het reglement op de veenderijen in Utrecht, goedgekeurd bij Koninklijk beslwit van 21 *December* 1859, *n°.* 49.

Waterschap Maarsseveen.
» Westbroek.
» Achttienhoven (*in het gedeelte genaamd Gagelpolder*).

STROOMENDE WATEREN.

Kromme Rijn.

De Kromme Rijn wordt behalve door de zich daarin ontlastende stroompjes ook gevoed uit de Lek door een duikersluiswje bij Wijk bij Duurstede Die duiker wordt gesloten zoodra de stand van het water aan de Statenbrug te Neerlangbroek in de Langbroekerwetering, die door de Cothergrift in verbinding is met den Krommen Rijn, een hoogte bereikt heeft van + 2.36.

De Kromme Rijn ontlast zich vrij in het stadswater van Utrecht.

Het verval van den Krommen Rijn bij een gemiddelde stand der rivier werd op 29 *September* 1863 *waargenomen te bedragen tusschen Wijk bij Duurstede en den mond bij Utrecht* 2.656 *meter op een lengte van* 30 450 *meter.*

De waterstanden waren:
te Wijk bij Duurstede . . . . . + 3.094
» *Utrecht (aan den mond)* . . . + 0.438

(*De aangevangen werken tot kanalisatie van den Krommen Rijn zullen op blad Rhenen* 1 *vermeld worden.*)

Vaartsche Rijn.

De gemiddelde waterstand van 1 *Mei tot* 1 *November, over de jaren* 1858—1867, *waargenomen te Vreeswijk, was* + 0.55.

De gemiddelde stand van 1 *November tot* 1 *Mei over dezelde jaren was* + 0.65.

Buitengewone standen over die jaren waren:
25 *Januarij* 1867 . . . . . + 0.92.
24 *Junij* 1858 . . . . . = *A.P.*

Het zomerpeil van den Vaartschen Rijn is + 0.47.
» *winterpeil* » » » » » + 0.60.

De Vaartsche Rijn ontlast zich vrij in het Stadswater van Utrecht.

De inlating van water heeft plaats uit de Lek door de rijks hulpschutsluis te Vreeswijk

De straatweg langs den Vaartschen Rijn heeft een hoogte van + 2, *om in verband met de inundatie sluizen a in den Vaartschen Rijn, b in den Krommen Rijn, de militaire inundatiekaden en den straatweg naar Zeist, een waterkering te vormen voor de achterliggende landen bij een doorbraak in den Lekdijk bovendams of bij militaire inundatie.*

BOEZEMS.

Boezem van Woerden. (Boezem van de Enkele en Dubbele Wiericke.)

Oppervlakte van den boezem ongeveer 170 *B.*
Oppervlakte der polders, die op den boezem uitwateren, ongeveer 17190 *B.*
Boezemland ongeveer 400 *B.*

De gemiddelde waterstand over de 10 *jaren* 1858—1867, *waargenomen aan de peilschaal te Bodegraven, was* — 0.47.

Hoogste en laagste standen van den boezem over dezelfde jaren:
27 *November* 1866 . . . . . — 0.09.
13 *Mei* 1863 . . . . . — 0.78.

De boezem ontlast zich op den boezem van Rijnland door de sluis te Bodegraven.

Peil voor het inlaten van water — 0.45.

De inlating heeft plaats uit den IJssel door de duikersluis, gelegen in de Enkele Wiericke te Goejanverwelle.

De Enkele Wiericke wordt afgesloten van den boezem van Woerden bij een stand van — 0.22, *de Dubbele Wiericke bij een stand van* — 0.17, *welke standen tevens de maalpeilen zijn voor de molens die er op uitslaan*

Volgens de concept keur, vastgesteld den 29*sten October* 1867 *door de vereenigde vergadering van het Grootwaterschap, zal het maalpeil van den boezem van Woerden worden* = *A P, en de kaden langs den boezem eene hoogte moeten hebben van* + 0.15 *tot* + 0.62,
die langs de Enkele Wiericke = 0.04,
» » *Dubbele* » + 0.05.

Amstellandsboezem.

Oppervlakte van den boezem ongeveer 600 *B.*
Oppervlakte der polders, die op den boezem uitwateren, ongeveer 30000 *B.*

De gemiddelde waterstand over de 10 *jaren* 1858—1867, *waargenomen aan de peilschaal te Diemerbrug aan de Weespertrekvaart, was* — 0.35.

Hoogste en laagste stand van den boezem gedurende genoemde jaren:
21 *Februarij* 1865 . . . . . + 0.07.
29 *Mei* 1860 . . . . . — 0.98.

Het vastgestelde maalpeil is — 0.15. (*Men houdt zich echter tegenwoordig daar niet aan.*)

De waterkeeringen of kaden langs den boezem hebben in den regel een hoogte van + 0.15 *tot* + 0.30, *doch voor eenige polders bedraagt die hoogte niet meer dan A.P. en reikt voor andere tot* + 0.75.

De Meerndijk met den Noorder IJsseldijk, van af het punt van aansluiting westwaarts op en de straatweg bezuiden den Leidschen Rijn van den Meerndijk tot Utrecht, worden beschouwd als een waterkeering te vormen voor de landen bewesten den Meerndijk bij een doorbraak in den Noorder Lekdijk.

De boezem ontlast zich op het IJ en de Zuiderzee, door sluizen te Amsterdam, door de Ijenslootersluis en door de Diemerdammersluis. De ontlasting te Amsterdam heeft plaats op de grachten der stad, zoodat het water met het stadswater vereenigd op het IJ komt.

De gemiddelde stand van het stadswater van Amsterdam over de 10 *jaren* 1858—1867 *was* — 0.35.

In het IJ te Amsterdam over genoemde jaren { *vloed* . . . . . + 0.03. *eb* . . . . . — 0 30.

Boezem van den Heycop of Lange Vliet.

Oppervlakte der polders die op den boezem afwateren
bezuiden den Leydschen Rijn 2235 *B.*
benoorden » » » 2065 *B.*

Boezemland en hoogte grenden 450 *B. ongeveer.*

Het maalpeil van de molens bezuiden den Rijn, die op den boezem uitslaan, is + 0.30; *dat van de andere molens* + 0.15.

De kaden langs den boezem hebben een hoogte van + 0.40 *tot* 0.50.

De boezem ontlast zich op de Vecht door de schutsluis in de Kerkwaart te Breukelen, door de uitwateringsluis in den Heycop en door die in de Stadswetering bij Nieuwersluis.

POLDERS OF WATERSCHAPPEN DIE GEHEEL OF GEDEELTELIJK OP DE KAART VOORKOMEN.

Administratieve indeeling.

GROOTWATERSCHAP VAN WOERDEN.

Zuidholland.

Polder Oudeland en Tournooisveld.
» *Middelland.* (*Bestaande uit een hoog en laag gedeelte.*)
» *Suel.* (*maakt met waterschap Polanen één waterstaatkundigen polder uit.*)
» *Breeveld.* (*Bestaande uit vier waterstaatkundige deelen.*)

Utrecht.

Waterschap Kamerik Teylingens.
» *Teckop.*
» *Gerverscop.*
» *Breudijk.* (*Bestaande uit twee waterstaatkundige polders.*)
» *Oudeland en Indijk (boezemland).*
» *Klein Houtdijk (gedeeltelijk in Zuidholland).*
» *Groot Houtdijk (gedeeltelijk in Zuidholland).*
» *Kamerik Mijzijde.*
» *'s Gravesloot.*
» *Haanwijk (gedeeltelijk in Zuidholland).*
» *Cattenbroek* } *maken te zamen één waterstaatkundigen polder uit.*
» *Repijnen en IJsselveld* }

Waterschap Polanen (maakt met polder Suel één waterstaatkundigen polder uit.)
» *de Lage polder.*
» *de Hooge polder.*
» *Wulverhorst en de beide Vlooswijken.*
» *Noord-Linschoten.*
» *Snelrewaard en Zuid-Linschoten.* (*Bestaande uit een hoog en laag gedeelte.*)
» *Schagen en den Engh.*

HOOGHEEMRAADSCHAP AMSTELLAND.

Utrecht.

Waterschap Spengen.
» *Kockengen.*

WATERSCHAP BIJLEVELT EN DEN MEERNDIJK bestaande uit:

Waterschap Harmelerwaard (boezemland).
» *Bijleveld en Reijerscop.* } *te zamen één waterstaatkundigen polder uitmakende.*
» *Mastwijk en Achthoven.* }

WATERSCHAP HEYCOP GENAAMD DE LANGE VLIET.

Waterschap Ouden Rijn. (*Bestaande uit de vier volgende waterstaatkundige polders: Rosweidé, Heycop, Papendorp met Galecop en het gedeelte van den waterstaatkundigen polder Ouden Rijn, gelegen ten noorden van de IJlandsche wetering.*)

Waterschap Het Nedereind. (*Bestaande uit vier waterstaatkundige polders: één bij het Huis de Geer, één het Oostelijk deel van het waterschap, één bestaande uit het gedeelte van den waterstaatkundigen polder Ouden Rijn, begrepen tusschen de IJlandsche en de IJsselwetering, één bij de Steenenkamer.*)

Waterschap IJsselweld. (*Bestaande uit twee gedeelten: 1°. het gedeelte van den waterstaatkundigen polder Ouden Rijn, gelegen bezuiden de IJsselwetering, 2°. een gedeelte hooge grond tusschen den IJssel en den Rand- of IJsseldijk*). *Dit waterschap behoort onder het bestuur der Vijf polders onder IJsselstein.*

Waterschap Westraven. (*Bestaande uit twee waterstaatkundige polders en hebbende één bestuur met Hoograven en Laagraven met den Kleinen Koppel.*)

WATERSCHAPPEN, DIE NIET TOT EEN HOOFDWATERSCHAP VEREENIGD ZIJN.

Utrecht.

Waterschap Portengen Zuideinde.
» *Kortrijk en Gieltjesdorp.*
» *Otterspoorbroek.*
» *Themaat.*
» *Lang Nieuwkoop.* (*Bestaande uit een hoog en laag gedeelte.*)
» *de Haar.*
» *Maarssenbroek.*
» *de Hooge en Neermaten.*
» *Vleuten.* (*Bestaat uit vier waterstaatkundige polders, waarvan er twee zich tevens in het waterschap de Hooge en Lage Weide uitstrekken, uit boezemland en hooge gronden.*)

Waterschap de Hooge en Lage Weide. (*Bestaande uit drie waterstaatkundige polders, waarvan er twee, zoo als geweld is, zich ook in het waterschap Vleuten uitstrekken, uit boezemland en hooge gronden.*)

Tienhovensch-Maarsseveensche droogmakerij.

Waterschap Maarsseveen. (*Bestaande uit een hoog en laag gedeelte, waarvan alleen het eerste op de kaart voorkomt.*

Waterschap Westbroek. (*Bestaande uit de drie waterstaatkundige polders: Westbroek binnen den moderpolder, polder het Hoïs te Haet en Te Veenwaarts buiten den moderpolder, welke laatste zich ook voor het gedeelte tusschen de Achttienhovensche en Kerkeindsche vaart in waterschap Achttienhoven uitstrekt.* (*Alleen de eerst en laatstgenoemde polder komen op dit blad voor.*)

Waterschap Buitenweg.

Waterschap Achttienhoven. (*Bestaande, indien men het gedeelte van den polder „Te Veenwaarts buiten den moder" niet mede rekent, uit vier waterstaatkundige polders, waarvoder polder Rozendaal.*)

Waterschap Maartensdijk. (*Bestaande 1°. uit drie waterstaatkundige polders, de Voorveldsche polder en twee ongenoemde, waarvan één met een hoog en laag gedeelte; 2°. uit hooge gronden, afwaterende op het Zwarte water met zijtakken.*)

Waterschap de Zeister en Biltsche grift. (*Bestaande uit boezemland en hooge gronden, afwaterende op de drie panden van de Biltsche vaart.*)

Waterschap de Bisschopsweetering. (*Bevattende voornamelijk het stroomgebied van die wetering.*)

Waterschap Vechter en Oud Wulverbroek. (*Bevattende voornamelijk het stroomgebied van de Oud Wulvensche wetering.*)

Waterschap Hoograven (vrij afwaterend land).
» *Laagraven met den Kleinen Koppel.* } *hebben één bestuur met waterschap Westraven.*
(*Bestaande uit een hoog en laag gedeelte.*) }

Waterschap Het Overeind. (*Vrij afwaterend land en drie kleine polders, waarvan er twee op de kaart voorkomen.*)

Waterschap Willescop, Kort Heeswijk en Blokland.
» *Heeswijk.*
» *Broek.* } *behoorende onder het bestuur der vijf polders onder IJsselstein.*
» *Neder-Oudland.* }

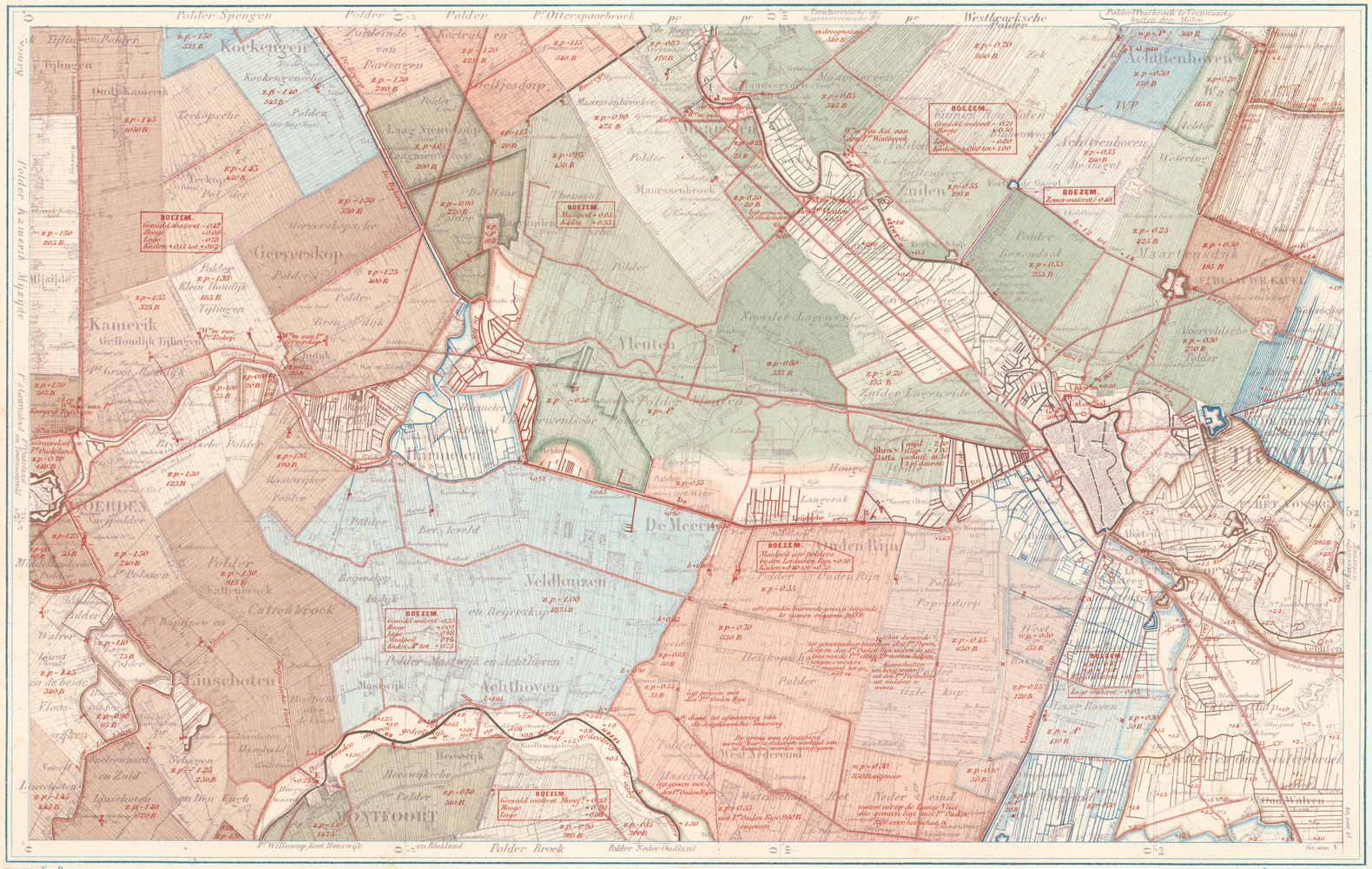

TOELICHTING.

De polders op de kaart hebben de kleur van den boezem of het stroomende water, waarop zij uitwateren, in verschillende tinten.

Polders, door een bies van donkerder tint omgeven, brengen het water niet regtstreeks op den boezem; maar eerst op een anderen polder, of op een gemeenschappelijken binnenboezem. De alzoo bij elkander behoorende polders hebben gelijke tint.

Hooge gronden, boezem- en vlietlanden zijn niet gekleurd.

De afwatering van hooge gronden, voor zoover die op het terrein nog door greppels, door de helling van den grond of door andere kennelijke middelen zigtbaar is, is aangeduid op de kaart door die gronden te omgeven met een bies van de kleur van den boezem of het stroomende water waarop zij afwateren.

Door stroomende wateren worden verstaan die wateren, welke steeds een verhang in denzelfden zin vertoonen.

Ter onderscheiding van de landen die regtstreeks op een rivier, stroompje of vaart afwateren en die welke op nevensstroompjes of- weteringen afwateren, is de bies die de eerstgenoemde landen omgeeft van donkerder tint dan die van de laatste.

Weteringen waarin het verhang door middel van verschillende schutten, die bij overstoring werken, verdeeld is, zoo als die in het waterschap Maartensdijk, worden als stroomende wateren geteekend.

De bij de schutten geplaatste cijfers geven de hoogte van het schut of het winterpeil van de verschillende deelen dier weteringen aan.

Voorboezems van molens, al zijn zij ook door een sluisje met wachtdeur van den boezem gescheiden, zijn voorgesteld als tot dien boezem behoorende.

Molensluisjes en inlaatduikers zijn niet in het rood aangewezen.

Tot meer duidelijke aanwijzing van de boezemwateren en andere wateren waarvan het stroomgebied aangegeven is, zijn daarbij de benamingen in het rood gesteld.

VERKLARING DER TEEKENS.

Scheprad watermolen.
Vijzelwatermolen.
Stoomgemaal met aanwijzing van het aantal paardekrachten.
De onder het stoomgemaal geplaatste letter geeft het bemalingswerktuig aan s. *scheprad.*
Kleine watermolen.
Uitwateringsluis (U. sl.) } Sluizen, die U sl. en S. sl. tevens zijn, of die tot een
Schutsluis (S. sl.) } ander doel dienen, zijn aangewezen door het eerste teeken en nader omschreven.
Schut waarvan de bovenkant op + 0.75 ligt en dienende om het water tot dat peil op te houden.
Stuw tot fabrieksarbeid.
Duiker onder door een waterleiding.
Peilschaal.
Peilmerksteen.
zp Zomerpeil van polders.
wp Winterpeil van polders.
k+12 Kade hoogte.
-1.5 Cijfers zonder voorafgaande letter geven terreinshoogten aan.
Straat-, grind-, schulpwegen, enz.
Spoorwegen.
De grootte der polders is gegeven in Bunders, *volgens meting op de kaart. Getallen, met het teeken* + *of* — *er voor geplaatst, geven hoogten aan in meters boven of beneden Amsterdamsch peil* (*A.P.*)

STROOMENDE WATEREN.

Kromme Rijn. (*Zie hieronder.*)
Vaartsche Rijn. (*Zie hieronder.*)
Benedenpand van de Biltsche vaart.
Die vaart ontvangt het overtollige water van het 2*de pand en ontlast zich vrij in het Stadswater van Utrecht.*
2*de* pand van de Biltsche vaart. (*Zie Amersfoort* 3.)
Weteringen in het waterschap Maartensdijk.
De weteringen in het waterschap Maartensdijk vereenigen zich alle ten slotte in éene wetering, genaamd het Zwarte water, waardoor ze door middel van een schut bij Utrecht langs den Oostermolen en door een kleine maar vrije uitstrooming langs het schut van den Voorveldschen polder op de Vecht afwateren.

BOEZEMS.

Boezem van Woerden. (Boezem van de Enkele en Dubbele Wiericke.) (*Zie hieronder.*)
Amstellandsboezem. (*Zie hieronder.*)
Boezem van den Heycop of Lange Vliet. (*Zie hieronder.*)
Vechtwater.
Grootte van den boezem ongeveer 240 *B. Oppervlakte der polders, die hun water regtstreeks op den boezem brengen,* 19550 *B. ongeveer. Boezemland* 1100 *B. ongeveer. Oppervlakte der polders, boezemlanden en hooge gronden, die op de Vecht, hetzij regtstreeks, hetzij door tusschenkomst van een grooteren of kleineren boezem (behalve de boezem van de 's Gravelandsche vaart) afwateren,* 30840 *B. ongeveer.*
Bovendien ontvangt de Vecht nog door de sluizen, schutten en molens bij en om Utrecht het water van eene beoosten en bezuiden Utrecht gelegen oppervlakte van ongeveer 24500 *B.*
Gemiddelde waterstand over de 10 *jaren* 1858—1867:
te Utrecht . . . . . — 0.21
» *Muiden* . . . . . — 0 25
Hoogste en Laagste stand gedurende dien tijd:
te Utrecht 8 *Januarij* 1860 + 0.50
» » 26 *Julij* 1858 — 0.80
» *Muidem* 19 *April* 1859 + 0.46
» » 6 *Februarij* 1861 — 1.26.
De kaden langs de Vecht hebben een hoogte van + 0.60 *tot* + 1.00.
De Vecht ontlast zich door de Muider zeesluis.
Haarrijn.
Oppervlakte der polders, die op den boezem afwateren, ongeveer 890 *B.*
Het maalpeil van den boezem is + 0.05.
De kaden hebben een hoogte van + 0.35.
De boezem ontlast zich op de Vecht door een uitwateringsluis tusschen Maarssen en Breukelen.
Kerkindsche vaart.
Oppervlakte der polders, die op die vaart uitwateren, ongeveer 1160 *B.*
Zomerstand — 0.40.
Die vaart ontlast zich door een schut bij het fort de Klop op de Vecht.
Stadswater van Utrecht.
De gemiddelde waterstand van 1 *Mei tot* 1 *November, waargenomen aan de Weerdsluis te Utrecht, over de jaren* 1858—1867, *was* + 0.50.
De gemiddelde waterstand van 1 *Nov. tot* 1 *Mei over dezelfde jaren was* + 0.55.
Buitengewone standen over die jaren waren:
11 *December* 1866 . . . . . + 0.90
24 *Junij* 1858 . . . . . — 0.05
De boezem van het stadswater van Utrecht ontlast zich op de Vecht:
1°. *door* 2 *fabrieken die door het verhang tusschen beide boezems gedreven worden en gelegen zijn wederzijds van de Vecht, even beneden de Weerdsluis te Utrecht;*
2°. *door de Weerdsluis zelve;*
3°. *door een kleinen vrijen waterloop die bij de Roode brug in de Vecht valt.*
De boezem ontvangt het water van den Vaartschen Rijn, den Krommen Rijn en de Biltsche vaart.
Gekanaliseerde Hollandsche IJssel.
De IJssel, vroeger een vrij afstroomende rivier, is in 1854—1862 *gekanaliseerd door het leggen van een afsluitdijk met een schut- en uitwateringsluis even boven Gouda, het doen van de noodige verdiepingen en verruimingen enz.*
De gemiddelde waterstand in het jaar 1867 *was:*
aan de schutsluis aan den Doorslag . . . . + 0.47
» » *brug te Montfoort* . . . . . + 0.43
» » *schutsluis te Gouda* . . . . . + 0.39
Hoogste en laagste stand te Montfoort in dat jaar:
in December. . . . . . + 0.90
» *Augustus* . . . . . + 0.08
De boezem ontlast zich door de sluis te Gouda op het vrije gedeelte van den IJssel en wordt aldaar, zoo noodig door inlating van water, zooveel mogelijk op een stand van + 0.30 *gehouden.*
Bij droog weder wordt er door den duiker aan het Klaphek water ingelaten tot een hoogte van + 0.54.
Gemiddelde waterstand aan de uitwateringsluis van Rijnlandsboezem te Gouda over de 10 *jaren* 1858—1867: *vloed* + 1.06, *eb* — 0.23.